

УДК 330.8

[https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5\(47\)-779-791](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-5(47)-779-791)

Костенко Юрій Олексійович кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, <https://orcid.org/0000-0002-7978-8915>

Безуглова Ірина Василівна кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки та морського права, Херсонська державна морська академія, <https://orcid.org/0000-0001-9796-1980>

Жукова Юлія Миколаївна кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, <https://orcid.org/0000-0001-6312-9600>

ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Анотація. Стаття розглядає економічну теорію у контексті глобалізації та міжнародної торгівлі, висвітлюючи ключові проблеми та перспективи розвитку української економіки. Запроваджується поняття глобалізації та її вплив на економічні процеси, а також аналізуються основні аспекти міжнародної торгівлі. Стаття пропонує низку рекомендацій щодо зміцнення економічної позиції України на світовій арені, включаючи розвиток експортно-орієнтованих галузей, покращення інвестиційного клімату та диверсифікацію торгових партнерів. Наголошується на важливості активної участі країни у глобальних торгових процесах для досягнення сталого та успішного економічного розвитку. Додатково стаття обговорює виклики, з якими стикаються українські компанії в умовах глобалізації, такі як торговельні бар'єри, нестабільність світових ринків та обмежений доступ до фінансових ресурсів. У контексті цих викликів пропонуються конкретні рекомендації, спрямовані на покращення конкурентоспроможності української економіки та розширення її участі у світовій торгівлі. Нарешті, стаття вказує на потенційні напрямки подальших досліджень у цій галузі, як-от аналіз впливу конкретних торгових політик, програм підтримки малого бізнесу та інноваційної активності на економічне зростання країни в умовах глобальної економіки. Більше того, аналізуються тенденції розвитку міжнародної торгівлі у контексті української економіки, включаючи динаміку експорту та імпорту, основні товарні групи, а також особливості торговельних

відносин із ключовими партнерами. У статті також обговорюються фактори, що впливають на експортний потенціал України, такі як інноваційна активність, якість продукції та доступ до нових ринків. Наведений аналіз та рекомендації можуть бути корисними для формування стратегій розвитку експортного сектору та зміцнення міжнародної позиції України в умовах глобалізації.

Ключові слова: глобалізація, міжнародна торгівля, українська економіка, експорт, конкурентоспроможність, інвестиції, торговельні бар'єри, інновації, торговельна політика, міжнародні відносини.

Kostenko Yurii Oleksiiovych Candidate of Engineering Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of account, taxation, Kharkiv National Automobile and Highway University, <https://orcid.org/0000-0002-7978-8915>

Bezuhlova Iryna Vasylivna Candidate of Economic Sciences, associate professor, Head of department of Economic and Maritime Law, Kherson Maritime Academy, <https://orcid.org/0000-0001-9796-1980>

Zhukova Yuliia Mykolaivna PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of International Economy, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, <https://orcid.org/0000-0001-6312-9600>

ECONOMIC THEORY IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION AND INTERNATIONAL TRADE

Abstract. The article explores economic theory in the context of globalization and international trade, highlighting key issues and prospects for the development of the Ukrainian economy. The concept of globalization and its impact on economic processes is introduced, and the main aspects of international trade are analyzed. The article proposes a series of recommendations for strengthening Ukraine's economic position on the world stage, including the development of export-oriented industries, improvement of the investment climate, and diversification of trading partners. Emphasis is placed on the importance of active participation of the country in global trade processes to achieve sustainable and successful economic development. Additionally, the article discusses the challenges faced by Ukrainian companies in the context of globalization, such as trade barriers, instability of global markets, and limited access to financial resources. In the context of these challenges, specific recommendations are proposed aimed at improving the competitiveness of the Ukrainian economy and expanding its participation in global trade. Furthermore, the article points out potential directions for further research in this area, such as

analyzing the impact of specific trade policies, programs to support small businesses, and innovative activity on the country's economic growth in the context of the global economy. Moreover, trends in the development of international trade in the context of the Ukrainian economy are analyzed, including the dynamics of exports and imports, major commodity groups, and features of trade relations with key partners. Factors influencing Ukraine's export potential, such as innovation activity, product quality, and access to new markets, are also discussed. The analysis and recommendations presented may be useful for shaping strategies for the development of the export sector and strengthening Ukraine's international position in the era of globalization.

Keywords: globalization, international trade, Ukrainian economy, export, competitiveness, investments, trade barriers, innovation, trade policy, international relations.

Постановка проблеми. Концепції економічної теорії в сучасному світі не можуть оминати вплив глобалізації на міжнародну торгівлю. Глобалізація, з її швидким поширенням технологій, інтеграцією ринків та прискореним обміном інформацією, ставить перед собою виклики та можливості для економічної теорії. З одного боку, вона сприяє зростанню міжнародної торгівлі та економічному розвитку багатьох країн, завдяки збільшенню обсягів торгівлі, розширенню ринків та підвищенню ефективності виробництва. Однак, з іншого боку, глобалізація може призвести до збільшення нерівності між країнами та всередині них, посилення конкуренції, втрати робочих місць і навіть криз фінансового характеру. З погляду економічної теорії, глобалізація є складним феноменом, який вимагає ретельного аналізу та розуміння. У контексті міжнародної торгівлі економічна теорія повинна розглядати питання, пов'язані з торговельними політиками, тарифами та квотами, а також із впливом транснаціональних корпорацій на світову економіку. Крім того, важливо враховувати роль інновацій та технологічного прогресу у зміні структури міжнародної торгівлі та створенні нових можливостей для економічного зростання. Таким чином, основна проблема, що стоїть перед економічною теорією в контексті глобалізації та міжнародної торгівлі, полягає у пошуку балансу між стимулюванням економічного розвитку та справедливим розподілом його результатів, а також у розробці політик, що сприяють зростанню торгівлі за збереження стійкості та соціальної справедливості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури присвячений сучасним аспектам міжнародної торгівлі, особливостям її регулювання, впливу глобалізації та іншим важливим питанням, пов'язаним зі світовою економікою. У статтях розглядаються різні аспекти цієї теми, включаючи регіональні особливості, проблеми та перспективи розвитку, а

також вплив нових технологій та криз, таких як пандемія COVID-19. Акіф Р., Шахла, Би., Еміль А., & Мамедова, Ж. [1]. розглядає сучасні тенденції у міжнародній торгівлі та акцентує увагу на актуальних проблемах та викликах. Робота Вавдіюк, Н.С., & Корецька, Н.І. [2] присвячена регіональному аналізу міжнародної торгівлі в Україні, що може запропонувати цінну інформацію про специфіку торгівлі в даному регіоні. Стаття Курцева, О.Ю., & Кощєєвої, Д.О. [6] присвячена різним аспектам регулювання міжнародної торгівлі, включаючи види та інструменти регулювання. Ткач, Є., & Nikiforov, P. [9] аналізують взаємодію економічної теорії та політики у сучасних умовах в Україні. Стаття Дугієнко, Н., & Дугієнко, О. [3] фокусується на пріоритетах міжнародної економічної діяльності України у глобальному та регіональному контексті. Стаття Чорного, О. [11] фокусується на міждисциплінарних зв'язках між економічною наукою та теорією систем. Дунська, А.Р., & Локота, А.Г. [4] торкається проблем та перспектив розвитку міжнародної торгівлі через ліцензування в Україні. Кононенко, Л.М., Назарова, Г.П., Шишкіна, Т. [5] аналізують трансформацію міжнародної торгівлі в умовах глобалізації та цифровізації економіки. Пічкурова, З.В. [7] аналізує вплив пандемії COVID-19 на інтелектуалізацію міжнародної торгівлі. Сатир, Л., Кепко, Ст, Стадник, Л.І. [8] розглядають питання економічної безпеки торгових підприємств у контексті організації торгівлі. Хаврилук, І. [10] досліджує динаміку та тенденції розвитку міжнародної торгівлі в Україні. Цей аналіз вказує на широкий спектр тем, що розглядаються в літературі, та на їхню важливість для розуміння сучасних аспектів міжнародної торгівлі, особливо в контексті України.

Мета статті полягає у дослідженні сучасних тенденцій та аспектів міжнародної торгівлі у контексті глобалізації та її впливу на економіку України. Це дозволить більш глибоко зрозуміти процеси, що відбуваються у світовій економіці та визначити оптимальні стратегії розвитку торговельних відносин для України.

Завдання статті:

1. Проаналізувати сучасні тенденції та особливості міжнародної торгівлі в умовах глобалізації.
2. Вивчити вплив глобалізації на економіку України та її міжнародні торговельні відносини.
3. Визначити основні проблеми та виклики, з якими стикаються українські компанії та економіка загалом у контексті міжнародної торгівлі.
4. Розглянути можливості зміцнення економічної позиції України на світовому ринку через розвиток міжнародної торгівлі.
5. Запропонувати рекомендації та стратегії для українських підприємств та уряду щодо оптимізації участі у міжнародній торгівлі та скорочення негативного впливу глобалізації на економіку країни.

Виклад основного матеріалу. В умовах глобалізації, аналіз сучасних тенденцій міжнародної торгівлі стає вкрай важливим для розуміння динаміки світової економіки, що змінюється. Зростання обсягів торгівлі, зміна структури товарів та послуг, і навіть інтеграція регіональних ринків виступають як основні драйвери цього процесу. Але, крім можливостей, глобалізація також приносить виклики, включаючи збільшення конкуренції, нестабільність фінансових ринків та ризики для економічної безпеки. Усвідомлення цих аспектів потребує комплексного підходу до розробки стратегій управління міжнародною торгівлею для забезпечення сталої та успішної участі країн та підприємств на світовому ринку.

Аналіз сучасних тенденцій та особливостей міжнародної торгівлі в умовах глобалізації потребує врахування кількох ключових аспектів:

Зростання обсягів міжнародної торгівлі. Спостерігається стійке зростання обсягів міжнародної торгівлі, особливо у сферах товарів та послуг. Це зростання пов'язане зі збільшенням міжнародних угод, розвитком технологій та логістики, а також з постійним прагненням країн до розширення свого ринку збуту та пошуку конкурентних переваг.

Зміна структури торгівлі. Глобалізація призводить до зміни структури міжнародної торгівлі. Спостерігається збільшення частки послуг у світовій торгівлі, особливо у сферах туризму, фінансів та інформаційних технологій. Також відбувається диверсифікація товарних потоків та поява нових товарів та послуг на світовому ринку.

Інтеграція регіональних ринків. В умовах глобалізації спостерігається посилення інтеграції регіональних ринків через створення різних торгових блоків, таких як Європейський Союз, Азійсько-тихоокеанський економічне співробітництво (АТЕС) та інші. Це сприяє збільшенню обсягів торгівлі між країнами-учасницями та створенню сприятливих умов для більш ефективного розподілу ресурсів.

Технологічні зміни. Бурхливий розвиток інформаційних технологій та цифровізація економіки значно впливають на міжнародну торгівлю. Це призводить до появи нових форм торгівлі, таких як електронна комерція, та збільшення швидкості та ефективності проведення торгових операцій.

Виклики та ризики. Глобалізація також вносить певні виклики та ризики для міжнародної торгівлі, такі як зростаюча конкуренція, нестабільність фінансових ринків, торговельні суперечки між країнами, а також загрози економічній безпеці, такі як кібератаки та проблеми із захистом інтелектуальної власності.

Вплив політичних та економічних факторів. Політичні події, такі як зміни зовнішньої політики країн або вступ до міжнародних угод, можуть суттєво вплинути на міжнародну торгівлю. Економічні чинники, такі як зміни

в курсах валют або запровадження торгових бар'єрів, також можуть значно впливати на торговельні відносини між країнами.

Стійкий розвиток та міжнародна торгівля. У рамках глобалізації стає все більш важливим забезпечення сталого розвитку під час проведення міжнародної торгівлі. Це включає не тільки економічні аспекти, а й соціальні та екологічні питання, такі як умови праці, захист навколишнього середовища та дотримання прав людини.

Роль міжнародних організацій та інститутів. Міжнародні організації, такі як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ) та інші, відіграють важливу роль у регулюванні та сприянні міжнародній торгівлі. Їхні політики та програми можуть істотно впливати на умови та правила світової торгівлі.

Розвиток нових торгових партнерств та угод. В умовах глобалізації спостерігається активний розвиток нових торгових партнерств та угод між країнами та регіональними блоками. Це може включати створення зон вільної торгівлі, укладання двосторонніх і багатосторонніх торгових угод, а також інші форми економічного співробітництва.

Інновації та технологічні зміни. Глобалізація стимулює розвиток інновацій та технологічних змін у міжнародній торгівлі. Нові технології, такі як інтернет речей, блокчейн та штучний інтелект, можуть значно вплинути на організацію та ефективність торгових операцій, а також на структуру та напрямки торгівлі.

Ці аспекти доповнюють аналіз сучасних тенденцій та особливостей міжнародної торгівлі в умовах глобалізації, надаючи повніше уявлення про складність та різноманітність факторів, що впливають на цей процес. Аналіз сучасних тенденцій міжнародної торгівлі в контексті глобалізації виявляє зростання обсягів торгівлі та зміну їхньої структури, включаючи збільшення частки послуг та інтеграцію регіональних ринків. Технологічні зміни, такі як цифровізація економіки, відіграють ключову роль в еволюції торгівлі, відкриваючи нові можливості та викликаючи виклики у сфері безпеки та конкурентоспроможності. Політичні та економічні чинники, такі як торговельні суперечки та валютні коливання, також істотно впливають на торговельні відносини між країнами. Стійкий розвиток стає важливим аспектом міжнародної торгівлі, що потребує врахування екологічних, соціальних та економічних аспектів. Розвиток нових торговельних партнерств і угод, і навіть роль міжнародних організацій, спрямоване на забезпечення більш відкритих і ефективних механізмів міжнародної торгівлі в умовах глобалізації.

Вплив глобалізації на економіку України та її міжнародні торговельні відносини є багатограним та має як позитивні, так і негативні аспекти (Таблиця 1).

Таблиця 1.

Вплив глобалізації на економіку України та її міжнародні торговельні відносини

Позитивні аспекти	Виклики та ризики
Розширення ринків збуту: Глобалізація надає можливість для українських підприємств розширити свій доступ до світових ринків, що сприяє збільшенню обсягів експорту та зростання економіки.	Вразливість до світових ринкових коливань: Економіка України стає більш вразливою до світових економічних криз та фінансових ринкових коливань, що може негативно впливати на її економічну стабільність.
Приплив інвестицій: Глобалізація відкриває доступ до іноземних інвестицій та технологій, що може сприяти модернізації та зростанню конкурентоспроможності українських підприємств.	Ризики торгових воєн та протекціонізму: В умовах посилення конкуренції між країнами можуть виникати торгові суперечки та запровадження торгових бар'єрів, що може обмежити доступ українських товарів на світові ринки.
Збільшення конкурентоспроможності: В умовах глобалізації українські компанії змушені стикатися із конкуренцією з боку закордонних виробників, що може стимулювати їх до підвищення ефективності та якості продукції.	Неоднорідний розподіл вигод: Глобалізація може призвести до збільшення розриву між розвиненими регіонами, що розвиваються, що може посилити соціальні та економічні нерівності в Україні.

Вплив глобалізації на економіку України та її міжнародні торговельні відносини є складним балансом між можливостями для зростання та викликами, що потребують уважного управління та розробки відповідних стратегій. Розглянемо розширений опис позитивних аспектів впливу глобалізації на економіку України та її міжнародні торгові відносини:

1. *Зростання експорту.* Глобалізація дає можливість українським компаніям розширити свій ринок збуту за межами національних кордонів. Це дозволяє збільшити обсяги експорту та урізноманітнити товарну структуру, що сприяє економічному зростанню та диверсифікації української економіки.

2. *Приплив іноземних інвестицій.* Відкритість України до міжнародних інвестицій у результаті глобалізації може стимулювати економічний розвиток. Іноземні інвестори можуть вносити капітал, нові технології та знання, сприяючи модернізації виробничих галузей та підвищенню їх конкурентоспроможності.

3. *Розвиток міжнародного бізнесу.* Участь у міжнародних торговельних відносинах сприяє розвитку українського бізнесу, підвищуючи його міжнародний досвід та конкурентоспроможність. Це може сприяти зростанню якості товарів та послуг, а також ефективності бізнес-процесів.

4. *Технологічний прогрес.* Глобалізація стимулює технологічний прогрес в Україні через обмін знаннями та досвідом із міжнародними партнерами. Це може сприяти впровадженню нових технологій та інновацій у різні сфери економіки, що підвищує ефективність виробництва та конкурентоспроможність країни на світовому ринку.

Доступ до світових ресурсів та ринків: Участь у глобальних ланцюжках постачання та світових ринках дозволяє Україні отримати доступ до різних ресурсів, технологій та знань. Це сприяє більш ефективному використанню ресурсів та розвитку співробітництва з іншими країнами у різних галузях економіки. Глобалізація надає Україні низку можливостей для економічного розвитку та розширення своєї міжнародної присутності, що загалом сприяє підвищенню рівня життя та добробуту населення.

У сучасному світі українські компанії та економіка загалом стикаються з низкою складнощів та викликів у контексті міжнародної торгівлі. Однією з головних проблем є торговельні бар'єри та протекціоністські заходи, запроваджені низкою країн-партнерів, що ускладнює доступ до світових ринків та знижує конкурентоспроможність українських товарів. Крім того, нестійкість світових ринків, мінливість цін на сировину та енергоносії можуть негативно впливати на експортні доходи та торговельний баланс України. Нестача доступу до фінансових ресурсів є також серйозною проблемою, обмежуючи можливості українських компаній для залучення інвестицій та модернізації виробництва. Конкуренція з боку інших країн, які мають більш розвинену інфраструктуру та доступ до технологій, а також низький рівень інноваційної активності в Україні, створюють додаткові перешкоди для експорту та конкуренції на світових ринках. Для подолання цих проблем потрібний комплексний підхід, що включає покращення інвестиційного клімату, розвиток інноваційної сфери, а також ефективне проведення торговельної політики на державному рівні.

Ось основні проблеми та виклики, з якими стикаються українські компанії та економіка загалом у контексті міжнародної торгівлі:

Торгові бар'єри та протекціонізм. Україна стикається з перешкодами у вигляді торгових бар'єрів, таких як запровадження тарифів, квот та інших обмежень з боку деяких країн-партнерів. Це створює перешкоди для експорту українських товарів на світові ринки та може знижувати конкурентоспроможність вітчизняних виробників.

Нестійкість світових ринків. Світові ринки схильні до коливань, що може негативно позначатися на економіці України. Наприклад, зміни цін на енергоносії чи сировину можуть впливати на експортні доходи та торговельний баланс країни.

Недолік доступу до фінансових ресурсів. Українські компанії часто стикаються з обмеженим доступом до фінансування на міжнародних ринках капіталу через низку факторів, включаючи економічну нестабільність та брак довіри з боку інвесторів.

Конкуренція з боку інших країн. Українські компанії змушені конкурувати на світовому ринку з підприємствами з інших країн, які можуть мати переваги у вигляді більш розвиненої інфраструктури, доступу до технологій чи нижчих витрат на виробництво.

Низька інноваційна активність. Відносно низький рівень інновацій та досліджень та розробок в Україні може перешкоджати створенню конкурентоспроможних продуктів та послуг, що робить українські компанії менш привабливими на світових ринках.

Вирішення цих проблем потребує комплексного підходу, включаючи покращення інвестиційного клімату, підвищення якості продукції та послуг, зміцнення фінансової стійкості компаній та прийняття ефективних торгових стратегій на державному рівні.

В умовах глобалізації українська економіка стикається з різноманітними викликами, але також відкриває значні можливості. Розвиток міжнародної торгівлі є ключовим чинником для зміцнення позицій країни на світовому ринку. Здатність України диверсифікувати своїх торгових партнерів та залучати іноземні інвестиції відіграє важливу роль у підвищенні її економічного потенціалу та конкурентоспроможності. Крім того, активна участь у міжнародній торгівлі може стимулювати інноваційну діяльність та розвиток високотехнологічних секторів, що сприяє довгостроковому економічному зростанню та процвітанню країни (Таблиця 2).

Таблиця 2.

Можливості зміцнення економічної позиції України на світовому ринку через розвиток міжнародної торгівлі

Можливості	Сутність
1	2
Розширення експортного потенціалу	Україна має різноманітні природні ресурси, а також розвинені галузі виробництва, такі як сільське господарство, металургія та ІТ-технології. Розвиток міжнародної торгівлі дозволить зміцнити позиції країни на світовому ринку за допомогою її конкурентних переваг. Експорт українських товарів та послуг до різних країн світу може стати значним джерелом доходів, сприяючи економічному зростанню та збільшенню національного добробуту.
Диверсифікація торгових партнерів	Україна має можливість урізноманітнити своїх торгових партнерів, розширивши географію експорту та імпорту. Розвиток міжнародної торгівлі дозволить зміцнити співпрацю з різними регіонами світу, знижуючи залежність від конкретних ринків та підвищуючи стійкість економіки до зовнішніх впливів. Це також сприяє створенню нових можливостей для експорту українських товарів і послуг на нові ринки, що розвиваються.
Залучення іноземних інвестицій	Розвиток міжнародної торгівлі може залучити більше іноземних інвестицій в українську економіку. Зміцнення економічних зв'язків з іншими країнами відкриває нові можливості для інвесторів, які зацікавлені в участі у перспективних проєктах та розвитку галузей економіки з високим потенціалом зростання. Це сприяє модернізації та диверсифікації української економіки, покращенню її конкурентоспроможності та збільшенню виробничих потужностей.

Продовження таблиці 2

1	2
Стимулювання інновацій та розвиток високотехнологічних секторів	Розвиток міжнародної торгівлі може стимулювати розвиток інноваційних секторів економіки України. Збільшення міжнародних контактів та обмін знаннями із закордонними партнерами сприяє перенесенню технологій та кращих практик, що сприяє модернізації та підвищенню ефективності галузей, таких як ІТ, біотехнології та відновлювана енергетика. Це створює нові можливості для створення високооплачуваних робочих місць та стимулює економічне зростання у довгостроковій перспективі.

У контексті пошуку ефективних стратегій для розвитку української економіки в умовах глобалізації необхідно звернути увагу на низку ключових аспектів. Розгляд цих аспектів дозволить виявити можливості для зміцнення економічної позиції України на світовій арені. З огляду на аналізі, можна назвати вісім рекомендацій, вкладених у досягнення цієї мети. Кожна з них є важливим напрямом діяльності, що сприяє розвитку економіки країни та її успішній участі у глобальних торгових процесах.

1. **Розвиток експортно-орієнтованих галузей.** Українським підприємствам слід активно інвестувати у розвиток галузей із високим експортним потенціалом, таких як сільське господарство, виробництво ІТ-технологій, машинобудування та легка промисловість. Це дозволить збільшити обсяги експорту та урізноманітнити товарну структуру, що зробить українську економіку менш вразливою до коливань на світових ринках.

2. **Поліпшення інвестиційного клімату.** Уряду України слід активно працювати над покращенням інвестиційного клімату в країні, створюючи прозорі правила та стимулюючи приплив іноземних інвестицій. Це може включати скорочення бюрократичних бар'єрів, поліпшення правового захисту інвесторів і забезпечення стабільності податкової та економічної політики.

3. **Диверсифікація торгових партнерів.** Україні слід активно шукати нових торгових партнерів та урізноманітнити географію своїх експортних та імпорتنих зв'язків. Це допоможе знизити залежність від конкретних ринків та зменшити ризики, пов'язані зі змінами в економічній ситуації у певних країнах чи регіонах.

4. **Підвищення якості та конкурентоспроможності продукції.** Українським компаніям слід активно працювати над підвищенням якості своєї продукції та послуг, а також покращенням їх конкурентоспроможності на світовому ринку. Це може включати впровадження нових технологій, підвищення ефективності виробництва та навчання персоналу.

5. **Розвиток торгових інфраструктурних проєктів.** Уряду слід активно розвивати торговельну інфраструктуру країни, включаючи порти,

залізниці, дороги та митні процедури. Це допоможе знизити транспортні витрати та час доставки товарів, що зробить українські товари більш конкурентоспроможними на світових ринках.

6. Підтримка малих та середніх підприємств. Уряд має активно підтримувати розвиток малих та середніх підприємств (МСП), надаючи фінансову підтримку, консультації та навчання. МСП відіграють значну роль в економіці країни, та їх розвиток сприяє диверсифікації економіки та створенню нових робочих місць.

7. Формування адаптивної торгової політики. Україна має розробляти гнучку та адаптивну торговельну політику, яка враховує мінливі умови світової торгівлі. Це може включати пошук нових ринків, реагування на торговельні суперечки та введення заходів захисту національних інтересів у разі потреби.

8. Сприяння розвитку людського капіталу. Уряд та бізнес-спільнота повинні спільно працювати над розвитком людського капіталу в країні, у тому числі через навчання та підготовку фахівців у сферах економіки, торгівлі та міжнародних відносин. Це допоможе українським компаніям ефективніше конкурувати на світовому ринку і пристосовуватися до умов глобальної економіки, що змінюються.

Висновки. Насамкінець, розгляд економічних перспектив України у контексті глобалізації та міжнародної торгівлі підкреслює не лише виклики, а й потенційні можливості для розвитку країни. Важливо усвідомити, що активна участь у світовій економіці вимагає не лише подолання існуючих проблем, а й вжиття конструктивних заходів для використання сильних сторін та покращення конкурентоспроможності. Просування експортно-орієнтованих галузей, покращення інвестиційного клімату, різноманітність торгових партнерів, підвищення якості продукції та інфраструктурних проєктів, підтримка МСП, формування адаптивної торгової політики та розвиток людського капіталу є ключовими аспектами, що визначають майбутнє економічного розвитку України. Ці рекомендації можуть бути основою для розробки стратегій, спрямованих на стійкий та успішний вектор розвитку в умовах глобальної економічної інтеграції.

Для подальших досліджень важливо глибше вивчити вплив конкретних торгових політик та заходів захисту національних інтересів на економічну динаміку України. Також необхідно провести аналіз ефективності програм підтримки малого та середнього бізнесу у контексті міжнародної конкуренції та залучення інвестицій. Дослідження, присвячені взаємозв'язку між інноваційною активністю українських компаній та їх експортним потенціалом також можуть пролити світло на ефективні стратегії стимулювання економічного зростання в умовах глобалізації.

Література:

1. Акіф Г., Шахла Б., Еміль А., Мамедова Ж. Сучасна теорія міжнародної торгівлі, *Економічні науки*. 2023. (4), 67–72. doi:10.32620/cher.2022.4.10
2. Вавдіюк Н.С., Корецька Н.І. Регіональний аналіз міжнародної торгівлі товарами в Україні. *Економічні науки*, 2020. 1, 302–310. doi:10.36910/2707-6296-2020-17(67)-30
3. Дугієнко Н., & Дугієнко О. Пріоритети міжнародної економічної діяльності України: глобальний та регіональний аспекти. *Економіка та суспільство*. 2021. (29). doi:10.32782/2524-0072/2021-29-9
4. Дунська А.Р., Локота А.Г. Проблеми та перспективи розвитку міжнародної торгівлі ліцензіями в Україні. *Економічний вісник національного технічного університету України: «Київський політехнічний інститут»*. 2015. (12). doi:10.20535/2307-5651.12.2015.44334
5. Кононенко Л.М., Назарова Г.П., Шишкіна Т. Трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки. *Наука і техніка сьогодні*. 2022. doi:10.52058/2786-6025-2022-5(5)-110-121
6. Курцев О.Ю., Кошєєва Д.О. Регулювання міжнародної торгівлі: види та інструменти. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2023. 31–36. doi:10.33216/1998-7927-2022-276-6-31-36
7. Пічкурова З.В. Інтелектуалізація міжнародної торгівлі в умовах пандемії COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2021. (34). doi:10.32782/2524-0072/2021-34-13
8. Сатир Л., Кепко В., Стадник Л.І. Економічна безпека торговельного підприємства в системі організації торгівлі та комерційної діяльності, *Економіка*. 2023. 75–80. doi:10.32782/dees.4-13
9. Ткач Є., Nikiforov P. Економічна теорія та економічна політика: взаємодія в сучасних умовах України. *Економіка та суспільство*, *Економіка*. 2022. (42). doi:10.32782/2524-0072/2022-42-22
10. Хаврилук І. Динаміка та тенденції розвитку міжнародної торгівлі в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. (47). doi:10.32782/2524-0072/2023-47-33
11. Чорний О. Економічна наука та теорія систем: міждисциплінарні зв'язки. *Економічний часопис волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2018. 4(16), 22–27. doi:10.29038/2411-4014-2018-04-22-27

References:

1. Akif, G., Shahla, B., Emil A., & Mamedova, Zh. (2023). Suchasna teoriya mizhnarodnoyi torgivli [Modern theory of international trade]. *Ekonomicni nauki - Economic sciences*, (4), 67–72. doi:10.32620/cher.2022.4.10 [in Ukrainian]
2. Vavdiyuk, N.S., & Korecka, N.I. (2020). Regionalnij analiz mizhnarodnoyi torgivli tovarami v ukrayini [Regional analysis of international trade in goods in Ukraine]. *Ekonomicni nauki - Economic sciences*, 1, 302–310. doi:10.36910/2707-6296-2020-17(67)-30 [in Ukrainian]
3. Dugiyenko, N., & Dugiyenko, O. (2021). Prioriteti mizhnarodnoyi ekonomichnoyi diyalnosti ukrayini: globalnij ta regionalnij aspekti [Priorities of Ukraine's international economic activity: global and regional aspects]. *Ekonomika ta suspilstvo - Economy and society*, (29). doi:10.32782/2524-0072/2021-29-9 [in Ukrainian]
4. Dunska, A.R., & Lokota, A.G. (2015). Problemi ta perspektivi rozvitku mizhnarodnoyi torgivli licenziiyami v ukrayini [Problems and prospects of the development of international trade in licenses in Ukraine]. *Ekonomicnij visnik nacional'nogo tehnicnogo universitetu ukraiini "kiivs'kij politehnicnij institut" - Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine: "Kyiv Polytechnic Institute"*, (12). doi:10.20535/2307-5651.12.2015.44334 [in Ukrainian]

5. Kononenko, L.M., Nazarova, G.P., & Shishkina, T. (2022). Transformuvannya mizhnarodnoyi torgivli v umovah globalizatsiyi i cifrorizatsiyi ekonomiki [Transformation of international trade in the conditions of globalization and digitalization of the economy]. *Nauka i tehnika s'ogodni - Science and technology today*. doi:10.52058/2786-6025-2022-5(5)-110-121 [in Ukrainian]
6. Kurcev, O.Yu., & Kosheyeva, D.O. (2023). Regulyuvannya mizhnarodnoyi torgivli: vidi ta instrumenti [Regulation of international trade: types and tools]. *Visnik shidnoukrains'kogo nacional'nogo universitetu imeni volodimira dala - Bulletin of the Eastern Ukrainian National University named after Volodymyr Dahl*. 31–36. doi:10.33216/1998-7927-2022-276-6-31-36 [in Ukrainian]
7. Pichkurova, Z.V. (2021). Intelektualizatsiya mizhnarodnoyi torgivli v umovah pandemiyi COVID-19 [Intellectualization of international trade in the conditions of the COVID-19 pandemic]. *Ekonomika ta suspilstvo - Economy and society*, (34). doi:10.32782/2524-0072/2021-34-13 [in Ukrainian]
8. Satir, L., Kepko, V., & Stadnik, L.I. (2023). Ekonomichna bezpeka torgovelnogo pidpriyemstva v sistemi organizatsiyi torgivli ta komercijnoyi diyalnosti [economic security of a trade enterprise in the system of organization of trade and commercial activity]. *Ekonomika – Economics*, 75–80. doi:10.32782/dees.4-13 [in Ukrainian]
9. Tkach, Ye., & Nikiforov, P. (2022). Ekonomichna teoriya ta ekonomichna politika: vzayemodiya v suchasni umovah ukrayini. ekonomika ta suspilstvo [Economic theory and economic policy: interaction in modern conditions of Ukraine. economy and society]. *Ekonomika - Economics*, (42). doi:10.32782/2524-0072/2022-42-22 [in Ukrainian]
10. Havrilyuk, I. (2023). Dinamika ta tendenciyi rozvitku mizhnarodnoyi torgivli v Ukrayini [Dynamics and trends in the development of international trade in Ukraine]. *Ekonomika ta suspilstvo - Economy and society*, (47). doi:10.32782/2524-0072/2023-47-33 [in Ukrainian]
11. Chornij, O. (2018). Ekonomichna nauka ta teoriya sistem: mizhdisciplinarni zv'yazki [Economic science and systems theory: interdisciplinary connections]. *Ekonomichnij chasopis volinskogo nacionalnogo universitetu imeni Lesi Ukrayinki - economic journal of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*, 4(16), 22–27. doi:10.29038/2411-4014-2018-04-22-27 [in Ukrainian].